

AKTUALŪS ŠILUMOS ŪKIO PROBLEMINIAI KLAUSIMAI

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
1.	Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos atnaujinimo projekte numatytas Trečiojo energetikos paketo principų įgyvendinimas šilumos ūkyje	<p>2014 m. LR Vyriausybės užsakymu Lietuvos energetikos institutas atliko mokslo-tiriamąjį darbą „Lietuvos energetikos sektoriaus perspektyvinės plėtros analizė, atsižvelgiant į ES strategines iniciatyvas energetikos srityje“. 2014 m. rugsėjo mėn. LRV paskelbė tyrimo ataskaitą, Nacionalinės Energetikos strategijos 2014 metų projektą, kuriame studijos rengėjai siūlo taikyti šilumos gamybos ir perdavimo veiklų atskyrimo principus sistemose, kuriose realizuojama ne mažiau kaip 200 GWh šilumos per metus.</p> <p>2015 m. gegužės-lapkričio mėn. Energetikos ministerijos užsakymu LEI rengia Nacionalinės energetikos strategijos atnaujinimo projektą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • LŠTA Tarybos pavedimu atliekama studija „Šilumos gamybos ir šilumos perdavimo veiklų atskyrimo įtaka šilumos kainai ir tiekimo patikimumui“;
2.	CŠT sektoriaus duomenų bazės sukūrimas, įgyvendinant 1.3.3. priemonę Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros 2014-2020 m. programoje	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-05-29 d. Energetikos ministerija paprašė teikti siūlymus dėl kuriamos CŠT sektoriaus duomenų bazės, vykdant programos 1.3.3. priemonę. Šiuo klausimu 2015-06-04 d. buvo organizuotas susitikimas ministerijoje. LŠTA teikė savo siūlymus (2015-04-21 ir 2015-06-01 d. raštai dėl duomenų bazės administratoriaus)
3.	Vilniaus ir Kauno miestų CŠT ūkio modernizavimo projektų eiga	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-11-11 Energetikos komisijos posėdžio metu N. Rasburskis pristatė 3 galimus projektų finansavimo scenarijus. • 2015-11-18 d. EM ministro įsakymu Nr. 1-298 patvirtintas priemonės: <i>Nr. 04.1.1-LVPA-V-108 „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus Ir Kauno miestuose“ (233 mln. eurų parama)</i> įgyvendinimo planas.
4.	Dėl šilumos vartotojų permokos už gamtines dujas grąžinimo	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-10-14 vyko LR Seimo Energetikos komisijos posėdis dėl permokos už dujas grąžinimo vartotojams modelio veikimo; • LŠTA skaičiavimais iki 2015 m. spalio mėn. šilumos tiekimo įmonėms grąžinta 2,8 mln. eur arba apie 9 proc. nuo grąžintinos sumos (32,9 mln.eur)
5.	Dėl gamtinių dujų įsigijimo 2016 metais tvarkos	<ul style="list-style-type: none"> • Vadovaujantis 2015-12-02 d. LRV patvirtintu Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo pakeitimu, šilumos tiekimo įmonės per 7 darbo dienas nuo šio teisės akto įsigaliojimo dienos (iki gruodžio 14 d.) privalėjo deklaruoti maksimalius paros jiems reikalingus dujų sistemos pajėgumus kiekvienoje gamtinių dujų pristatymo vietoje, kurių gali prireikti 2016 metais. • 2015-12-15 Komisija savo nutarimu patvirtino <i>Prognozuojamos gamtinių dujų rinkos kainos nustatymo metodiką</i>. Vadovaujantis metodika,

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		<p>Komisija kas pusmetį gali koreguoti rinkos kainą iki 10 proc. ribos</p> <ul style="list-style-type: none"> 2015-12-17 Komisijos posėdyje patvirtinta UAB „Litgas“ parengta nauja <i>Paskirtojo tiekėjo prognozuojamos gamtinių dujų įsigijimo kainos energijos gamintojams nustatymo tvarkos</i> redakcija. Paskirtojo tiekėjo prognozuojamos gamtinių dujų įsigijimo kainos energijos gamintojams nustatymo tvarka bus taikoma iki 2015 m. gruodžio 31 d., nes LR suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatyme, kuris įsigalioja 2016 m. sausio 1 d., numatyta, kad valstybės reguliuojami energijos gamintojai paskirtąjį kiekį turės įsigyti už Komisijos nustatytą rinkos kainą. 2015-12-17 Komisijos posėdyje patvirtintas <i>Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos</i> pakeitimas. 2015-12-18 Komisija patvirtino prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą 2016 metams – 16,96 Eur/MWh. 2015-12-17 Komisija pakoregavo Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei eksploatavimo sąnaudas ar jų daliai kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašą; Iki 2015-12-31 šilumos tiekimo įmonės įsigydamos gamtines dujas prie gamtinių dujų produkto kainos dar papildomai patiria kitas sąnaudas: <i>gamtinių dujų skirstymo, perdavimo, galios, nenutrūkstamo gamtinių dujų tiekimo, terminalo mokesčio, biržos mokesčio</i> ir kt. Nuo 2016-01-01 išliks į pagrįstas sąnaudas įtraukiamos visos aukščiau išvardintos sąnaudos, tik „terminalo mokestis“ bus keičiamas į „vartojimo pajėgumų mokestį“.
6.	Dėl biokogeneracinių jėgainių plėtros veiklos, esant konkurencijai šilumos gamyboje	<ul style="list-style-type: none"> 2015-12-02 LRS energetikos komisija nagrinėjo klausimą „Dėl biomasės elektrinių kvotos“
7.	Dėl šilumos gamybai naudojamo kuro pirkimo tvarkos reglamentavimo ir susijusių teisės aktų suderinimo („277“)	<ul style="list-style-type: none"> 2015-09-21 VKEKK rinkos dalyviams išsiuntė raštą (išaiškinimą) „Dėl biokuro prekybos energijos išteklių biržoje probleminių klausimų“. Dėl ilgalaikių sandorių biržoje klausimas nėra iki galo atsakytas. 2015-10-09 LŠTA raštas Nr. 105 Komisijai „Dėl biokuro prekybos energijos išteklių biržoje“. Rašte Komisijai suformuluoti klausimas – ar visais atvejais biržoje įsigyto kuro faktines sąnaudas Komisija pripažins pagrįstomis? 2015-11-26 Komisijos atsakymas į LŠTA 2015-10-09 raštą Nr. 105, kuriame pažymima, kad <i>energijos išteklių biržoje įsigyto biokuro sąnaudų ribojimo netaikymas neatleidžia nuo pareigos dėti visas objektyviai įmanomas ir pagrįstas pastangas</i>

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		<i>užtikrinti, kad jog biokuras energijos išteklių biržoje būtų įsigytas mažiausiomis sąnaudomis.</i>
8.	Šilumos supirkimas iš Nepriklausomų šilumos gamintojų (planuojama prekyba šiluma biržoje)	<ul style="list-style-type: none"> LR energetikos ministerijos 2015-12-10 d. pateikti derinimui LR šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2, 10 ir 30 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ straipsniu įstatymo ir LR energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai
9.	Dėl Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo praktikos:	<ul style="list-style-type: none"> LŠTA kartu su LITBIOMA mokslo taryba, gavus ES SF 2014-2020 m. paramą (pagal prioritetinės Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimo raidos kryptį „Energetika ir tvari aplinka“) planuoja atlikti studiją tema „Biokuro pelenų panaudojimas civilinėje inžinerijoje (gaminant „žaliąjį betoną“ ir kelių tiesimui)“. 2015 m. rudenį gauti kelių suinteresuotų pramonės įmonių pasiūlymai dėl pelenų panaudojimo žemės ūkyje ir betono gamybos procese.
10.	Dėl šilumos tiekėjams priklausančių šilumos punktų investicijų grąžos	<p>2011 m. lapkričio 1 d. įsigaliojus LR šilumos ūkio įstatymo 2, 3, 20, 22, 28, 31, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymui į šilumos kainą buvo uždrausta įtraukti bet kokias sąnaudas nesusijusias su šilumos ir (ar) karšto vandens tiekimo veikla, įskaitant ir šilumos punktų investicijų grąžos ir eksploatacijos sąnaudas. Šilumos tiekimo įmonėms, atlikusioms investicijas, vykdant Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo 2008–2012 metų planą, į elevatorinių šilumos punktų pakeitimą naujais automatiniais, iki šiol nėra grąžinta virš 100 mln. eurų. Taip pat nėra reglamentuotas sąnaudų padengimas šilumos punktų eksploatacijai. Nėgana to, įstatymas uždraudė tolimesnį modernių punktų įrengimą, todėl pastatuose, kuriuose vis dar nėra modernių punktų (tokių pastatų Lietuvoje beveik 5000 vnt.), neefektyviai vartojama šiluma, butai peršildomi, o gyventojai permoka už šildymą.</p> <ul style="list-style-type: none"> 2015 m. pradžioje EM sudarė tarpinstitucinę darbo grupę „Dėl šilumos ūkio teisinio reglamentavimo tobulinimo“ veiklos (deleguoti P. Diksa ir R. Bakas). 2015-10-07 LŠTA pasiūlė LRS Energetikos komisijai įtraukti investicijų grąžos šilumos tiekimo įmonėms ir eksploataavimo sąnaudų padengimo klausimus į savo darbotvarkę Šie klausimai įvairaus lygio pasitarimuose LŠTA nagrinėti nuo 2011 m. lapkričio mėn.
11.	Dėl šilumos tiekėjams priklausančių šilumos punktų eksploatavimo sąnaudų (ne)padengimo	
12.	Dėl šilumos ir vandens tiekėjų sutartinių santykių su buitinais vartotojais, pasirinkusiais 2-ąjį karšto vandens apsirūpinimo būdą	<ul style="list-style-type: none"> 2015-11-11 LRS energetikos komisija nagrinėjo klausimą Dėl nepakankamo reglamentavimo vartotojams pasirenkant aprūpinimo karštu vandeniu būdą. Komisijos nariai atkreipė dėmesį, kad minėtas apsirūpinimo karštu vandeniu būdas daugelyje savivaldybių yra įgyvendinamas netinkamai, dėl neaiškiai reglamentuoto būdo pasirinkimo proceso, todėl, dažnu atveju nuostoliai susidarantys tiekiant geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti (dėl

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		<p>nesavalaikio deklaravimo, vagysčių, vidaus tiekimo tinklų nepriežiūros ir pan.), priskiriami geriamojo vandens tiekėjui ar šilumos tiekėjui ir įtraukiami į bendrą geriamojo vandens ar šilumos kainą. Komisija siūlė:</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybei:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) apsvarstyti galimybę parengti ir pateikti LR Seimui LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimus, numatančius, kad už geriamąjį vandenį atsiskaitoma pagal įvadinį atsiskaitomąjį geriamojo vandens apskaitos prietaisą (t. y. daugiabučio namo įvade); 2) apsvarstyti galimybę pakeisti atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2007 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 127 (toliau – Aprašas), numatant atsiskaitymo už geriamąjį vandenį pagal įvadinį atsiskaitomąjį geriamojo vandens apskaitos prietaisą tvarką (t. y. daugiabučio namo įvade); 3) apsvarstyti galimybę pakeisti Aprašo nuostatas, numatant geriamojo vandens kiekio skirtumo, susidariusio tarp vartotojų deklaruotų rodmenų sumos (pagal atsiskaitomuosius geriamojo vandens skaitiklius bute) ir įvadinio geriamojo vandens skaitiklio (daugiabučio namo įvade) rodmenų, paskirstymo daugiabučio namo bendraturčiams (vartotojams) tvarką (metodus).
13.	Dėl elektros energijos gamybos termofikacinėse elektrinėse kvotų panaikinimo nuo 2016 metų	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-08-19 d. LŠTA raštas institucijoms „Dėl termofikacinių elektrinių rėmimo 2016 metais“ atsižvelgiant Martyno Nagevičiaus parengtos ataskaitos išvadas „<i>VIAP lėšas gaunančių iškastinių kurą deginančių elektrinių gaminamos elektros energijos supirkimo tvarkos pakeitimo pasiūlymas</i>“ • 2015 m. spalio 7 d. LRV <u>nutarimas Nr. 1083</u> „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2016 metams nustatymo“, kuriame reglamentuota: „3. Nenustatyti remtinės elektros energijos gamybos termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse apimties 2016 metams“ • 2015-12-22 d. PET Lietuvos komiteto kreipimasis „Dėl Lietuvos kogeneracijos išsaugojimo“ išsiųstas LR Prezidentei, Ministrui Pirmininkui, Energetikos Ministrui
14.	Dvinarės kainos privalomas taikymas CŠT sektoriuje	<p>Pagrindimas V. Lukoševičiaus 2014 m. pabaigoje atliktoje analizėje „<i>Dėl dvinarių šilumos kainų taikymo Lietuvos centralizuoto šilumos tiekimo ūkyje</i>“ Analizėje pateikta dvinarių kainų CŠT sektoriuje taikymo patirtis ir, įvertinant Lietuvos sąlygas, pateikti siūlymai ir konkretūs etapai atsiskaitymų už šildymo ir karšto vandens tiekimo paslaugas tobulinimui.</p>

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		<ul style="list-style-type: none"> • 2015-06-04 d. EM, VKEKK, LŠTA atstovų susitikimas dėl dvinarės kainos taikymo • 2015-12-09 d. Energetikos komisijos posėdžio metu nagrinėtas klausimas dėl nuolaidų šilumos siurblių naudotojams
15.	Rezervinių šilumos gamybos galių, pripažįstamų būtinomis nustatant šilumos kainas, ir galimai perteklinių galių nustatymo teisinis reglamentavimas	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-12-06 LŠTA raštas Nr. 131 EM, VKEKK, VEI „Dėl rezervinio kuro ir rezervinių šilumos gamybos įrenginių poreikio centralizuoto šilumos tiekimo sistemose teisinio reglamentavimo“. Planuojami susitikimai UAB “EKotermija” atlikta studijos rezultatų aptarimui.
16.	ES direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, nuostatų perkėlimas į Lietuvos teisinę sistemą (5, 7, 9, 10, 11, 14 straipsnių įgyvendinimas)	<p>Direktyvos nuostatų perkėlimas vėluoja nuo 2014 m. birželio 5 d.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2015-06-19 Energetikos ministerijai persiūsta LŠTA užsakymu atlikta studija „2012/27/ES direktyvos dėl energijos vartojimo efektyvumo nuostatų įgyvendinimas mažiausiomis sąnaudomis centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje“ 2015-07-02 įvyko pasitarimas pas energetikos viceministrą.
17.	Taršos leidimų prekybos reglamentavimas 2021-2030 metais įgyvendinant direktyvą 2009/29/EB „Nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą“	<ul style="list-style-type: none"> • 2015 m. rudenį AM sudaryta darbo grupė ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos klausimams nagrinėti ir Lietuvos pozicijai dėl šios sistemos reikalavimų nustatymo 2021-2030 m. laikotarpiui formuoti, į kurią deleguoti Ž. Juodkienė ir R. Ramanauskas (UAB „Vilniaus energija“) • 2015-11-20 LŠTA Aplinkos ministerijai pateikė pastabas – pasiūlymus LR pozicijai dėl direktyvos 2003/87/EB pakeitimo.
18.	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2015/2193 „Dėl tam tikrų teršalų, išmetamų į orą iš vidutinio dydžio kurą deginančių įrenginių, kiekio apribojimo“	<ul style="list-style-type: none"> • Direktyva įsigaliojo <u>nuo gruodžio 18 d.</u> Nuo šios datos ES šalys narės per 2 metus turės perkelti Direktyvos nuostatas į savo nacionalinius teisės aktus. • 2015-12-04 d. seminaras diskusija Europos Parlamento Informacijos biure Lietuvoje
19.	Nepradėta įsisavinti 2014-2020 m. ES struktūrinė parama	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-04-22 d. patvirtintas priemonės Nr. 04.3.2-LVPA-K-102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“ įgyvendinimo planas (69,5 mln. Eur parama). • 2015-11-18 d. patvirtinti dar 3 priemonių įgyvendinimo planai: <ul style="list-style-type: none"> - Nr. 04.1.1-LVPA-V-108 „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus Ir Kauno miestuose“ (233 mln. eurų parama) - Nr. 04.1.1-LVPA-K-110 „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ (12 mln. eurų parama) - Nr. 04.1.1-LVPA-K-109 „Iškastinį kurą naudojančių katilinių modernizavimas“ (15 mln. eurų parama) • 2015-11-20 EM ministerija pateikė galutiniam susipažinimui priemonės Nr. 04.3.2-LVPA-K-102 „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr.1 projekto patobulintą variantą. Pirmąjį kvietimą 35 mln. eurų sumai planuoja skelbti 2016 m. sausio mėn.
20.	Dėl prisijungimo prie bendros mokėjimų euraiš erdvės SEPA	<ul style="list-style-type: none"> • 2015-11-16 d. įvyko trišalis LŠTA, Lietuvos Banko ir Lietuvos bankų asociacijos atstovų susitikimas. Susitikimo metu buvo sutarta kreiptis į Europos komisiją ir ne vėliau kaip iki gruodžio 24 d. pateikti motyvaciją ir veiksmų planą Lietuvos bankui dėl pereinamojo laikotarpio termino (įmokų surinkimo klausimui). Iš šilumos tiekimo įmonių bus deleguotas atstovas į SEPA kredito pervedimų darbo grupę. • 2015-12-14 d. gautas Lietuvos banko atsakymas į 2015-11-13d. LŠTA raštą dėl prisijungimo prie bendros mokėjimų euraiš erdvės SEPA. • 2015-12-18 d. LBA informavo, jog kol kas nepavyksta susiderinti su Lietuvos banku priimtinių įmokų surinkimo paslaugos opcijų. Dėl šios priežasties iki šiol neįvyko planuotas SEPA kredito pervedimų darbo grupės susitikimas.
21.	Dėl VKEKK šilumos paskirstymo metodų bei jų rengimo ir taikymo taisyklių pakeitimo projektų	<ul style="list-style-type: none"> • 2014-03-06 pirmą kartą viešam derinimui pateiktas VKEKK parengtas Šilumos paskirstymo taisyklių projektas. LŠTA teikė pastabas projektui, vyko projekto aptarimai tarp VKEKK, LŠTA ir šilumos tiekimo įmonių atstovų. 2015-05-18 d. įvyko susitikimas su VKEKK, projekto tvirtinimas buvo atidėtas. • 2015-12-29 VKEKK viešam derinimui pateikė šiuos projektus (nuostatos iš esmės nepasikeitė nuo anksčiau teikto Šilumos paskirstymo taisyklių projekto): <ul style="list-style-type: none"> - Šilumos pagal dviejų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenis paskirstymo metodo Nr. 1 projektas; - Šilumos, kai butuose ir (ar) kitose patalpose įrengti kompaktiniai šilumos punktai, paskirstymo metodo Nr. 2 projektas; - Šilumos pagal buitinių šilumos skaitiklių rodmenis paskirstymo metodo Nr. 3 projektas; - Šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 projektas; - Šilumos kiekio pastato naudingajam plotui šildyti ir bendrosioms reikmėms nustatymo bei paskirstymo metodo Nr. 5 projektas; - Šilumos šildymui paskirstymo dalikliais metodo Nr. 6 projektas; - Klaipėdos miesto I. Simonaitytės g. 27 daugiabučio namo savininkų bendrijos „Dvyniai“ vartotojų pasiūlyto šilumos paskirstymo metodo Nr. 7 projektas; - Šilumos renovuotoje trivamzdėje šildymo sistemoje paskirstymo metodo Nr. 8 projektas; - Šilumos paskirstymo, nustatant faktines šilumos

Nr.	Aktualūs klausimai	Esama situacija (problematika)
		<p>sąnaudas 1 m³ karšto vandens paruošti, metodo Nr. 9 projektas;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pastato bendrosioms reikmėms sunaudotos šilumos ir (ar) karšto vandens bei šilumos kiekio bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekių nustatymo ir paskirstymo apibendrinto metodo Nr. 10 pripažinimo netekus galios projektas.